

Retinanytt 2:11

Svenska RP-föreningen

Söker bot mot ögonsjukdomen Retinitis Pigmentosa

---

juni-augusti

Lyckat årsmöte på Fristads folkhögskola!

Det blev ett ganska välbesökt årsmöte på Fristads folkhögskola utanför Borås. Det har kommit flera positiva kommentarer från årsmöteshelgen vilket jag hoppas gör att ännu fler medlemmar kommer och deltar på höstmötet som vi planerar att arrangera i Alvesta i början av november. Det var extra roligt att det kom flera nya deltagare till arrangemanget! Ett stort tack till personalen på Fristad och till föreläsaren Kristina Eriksson!

Jag vill även passa på att rikta ett stort tack till styrelseledamöterna Bengt Wilhelmson och Göran Westerberg som avgick i samband med årsmötet efter många års viktigt arbete inom styrelsen och samtidigt hälsa de nya ledamöterna Tina Kärrberg, Susanne Mirshahi och Anita Öhrum välkomna till styrelsen!

Det är mycket positivt att vi nu har fyra styrelseledamöter som inte kommer från Stockholmsområdet och vi har nu en ganska bra spridning i södra delen av Sverige. Vi saknar fortfarande representanter från de norra delarna av landet men det kanske vi får ordning på till nästa årsmöte.

Det har kommit förslag på att anordna RP-träffar i Skåne och det har varit flera lokala träffar både i Stockholm och Göteborg och jag hoppas att det kommer igång lokal verksamhet på fler platser inom kort.

Jag hoppas till sist att ni alla får en riktigt skön sommar!

Henrik Rüffel
Ordförande Svenska RP-Föreningen

Svenska RP-föreningen

Postadress:

Box 4903

116 94 STOCKHOLM

Besöksadress:

SRF Stockholms stad

Gotlandsgatan 44, 4 tr

Administratör:

Pontus Norshammar

adm (snabel-a) retinanytt.se

tfn: 08-702 19 02

Plusgiro 62 21 08-9

Gåvor pg 24 75 19-2

Webbplats:

<http://www.srpf.a.se>

För att logga in på medlemssidorna gäller användarnamnet "ny" och lösenordet "hemsida".

Ansvarig redaktör:

Caisa Ramshage

tfn: 08-644 79 91,

caisa (snabel-a) retinanytt.se

I redaktionen:

Karl-Fredrik Ahlmark,

karl-fredrik (snabel-a) retinanytt.se

Bengt Vilhelmson,

tfn: 08-694 81 18,

bengt (snabel-a) retinanytt.se

Susanne Mirshahi,

tfn: 0730-68 17 00,

susanne (snabel-a) retinanytt.se

Retinanytt 2:11

juni-augusti

Retinanytt utkommer i mars, juni, september och december. Manusstopp är den 15:e i månaden före utgivningsmånaden.

Innehåll

- 1 Ledare: Lyckat årsmöte
- 3 Retinanytt - nu lite personligare
- 3 Årsmöteshelg
- 5 Hur ser du egentligen?
- 7 VM för synskadade
- 8 Vad är RP-listan?
- 9 Genterapiförsök godkända
- 10 Argus II - en konstgjord näthinna
- 11 Funktionärsförteckning 2011
- 12 På gång

Ansvarsbegränsning

Informationen i Svenska RP-föreningens Retinanytt tillhandahålls som en service till läsaren utan någon som helst garanti. Svenska RP-föreningen har ingen möjlighet att i detalj bedöma riktigheten och relevansen i den information vi publicerar eller i de annonser som förekommer i Retinanytt. Föreningen har heller ingen möjlighet att ge medicinsk rådgivning i dessa frågor. Var och en måste själv, tillsammans med sin ögonläkare, bedöma om informationen är korrekt och tillämplig på den egna situationen.

Retinanytt – nu lite personligare

På årsmötet i Fristad kom det ett förslag om att vi skulle ha med en krönika i varje nummer, som medlemmarna i RP-föreningen skulle bidra med. Det förslaget tyckte vi i redaktionen var så bra att vi startar med det redan nu. Först ut att skriva krönikan blir Karl-Fredrik Ahlmark som skriver om sin upplevelse av RP-föreningens årsmöte i Fristad. I nästa nummer kommer det en ny krönikör.

RP-föreningens årsmöteshelg

av Karl-Fredrik Ahlmark

Jag säger till min granne H att jag ska iväg på RP-föreningens årsmöte över helgen. ”Det är väl den där nykterhetsrörelsen?” svarar hon. ”Nej, det är det inte”, förklarar jag, men vi ska inhysas på en av nykterhetsrörelsens klassiska folkhögskolor. I Fristad. Vi söker en fristad, i Fristad. Jag och RP-föreningen.

Fristad, denna lantliga idyll utanför storstadsbullret och köpcentrumens kommersialism i Borås som fostrat och närt musikaliska giganter som Magnus Carlsson, Mauro Scocco och Jill Jonsson, hyser en folkhögskola av klassiska mått. Militär kasernhistoria och björkar på gräsmattan, och en mycket näraliggande söt liten järnvägsstation med två spår utgör inramningen till helgen. Helgsällskap är en strålande sol, som finns där även om man inte ser den, och ett tjugotal retinitiker (som sannerligen inte alltid ser den).

Hur ska detta gå? Över förväntan ska det visa sig. Detta trots att folkhögskolans gård vittnar om övergivenhet och mässen ekar tomt när undertecknad anländer framåt lördag lunchtid i sällskap med Göteborgsfolk.

Men den stora, lite otäcka bussen med folket från Stockholm anländer den också efter ett tag, och showen startar. Med lunch. Någon förmanade mig att inte omnämna vad som inmundigades, vilket jag heller inte ska göra. Det förslår att säga att det var gott och mycket. Såsom det ska vara på en folkhögskola. Det är därför man inte ska uppehålla sig alltför länge på folkhögskolor.

En helg är lagom. Det finns faktiskt ett liv där utanför också. Men det märker vi inte mycket av under helgen, när solen verkar ha stannat över oss.

Vi börjar med en presentation av folkhögskolans historia och kursutbud. Den erbjuder både allmänna och långa kurser, men har också en särskild verksamhet med synkurser, som är av kortare karaktär och ofta i samverkan med regionala Syncentraler. Punkt, data, mobilitet, självständighetskurser erbjuds för personer med synnedsättning, men även temainriktade aktiviteter.

Årsmötet leddes av Laurence West-erlund och det blev en livlig debatt om styrelsens geografiska sammansättning.

Som bonus av den debatten blev det en styrelsemedlem till invald i styrelsen utöver de som valberedningen föreslagit. Efter årsmötet följer en föreläsning av den alltid entusiasmerande och pedagogiska ögonläkaren och RP-forskaren Kristina Eriksson (se separat artikel), som får åhörarna att ställa så många frågor att de nästan glömmer att middagen väntar.

Samkväm med fri aktivitet följer senare på kvällen. Tanken är att få folk att spela tillgänglighetsanpassade spel såsom kalaha, othello, schack och fia med knuff. Men deltagarna uppvisar en förvånansvärd förmåga till sund anarkism och infaller snarare i spontansamtal och utbyte av tankar, idéer och erfarenheter. Att döma av kommentarer under söndagen var denna typ av samtal och informations- och erfarenhetsutbyte det mest berikande och givande med helgen för många.

Och de närvarande får sig också en förmaning av allvar i den annars uppslupna stämningen. Ett budskap om vikten att uppmärksamma sig själv och andra på farsoten bröstcancer förmedlas, i en akt av medvetenhet.

Söndagen följer, med sol och samma folk. Vissa tröttare än andra. Förmiddagens "RP i praktiken" avverkas i grupper där skolans anpassningslärare bjuder på sina kunskaper om datorhjälpmedel, om ledsagning och om käppar, samt om varför och hur man ska läsa punktskrift. Jag får lära mig att punktskrift ursprungligen kallades för nattskrift.

Det är ett fint ord, tycker jag, som jag ska använda fortsättningsvis.

Helgen avrundas med punkten RP i framtiden; ett tillfälle att diskutera former för och innehåll i RP-föreningens verksamhet framöver. Livaktiga diskussioner.

Ett konkret förslag som framförs för kommande verksamhetsår är att arrangera en matlagings-/hälsohelg, i samverkan med Fristads folkhögskola. Vikten av att sprida information om föreningen till berörda och till personer som nyligen fått sin RP-diagnos dryftas, med ambitionen att kunna lyfta medlemsantalet.

Att nå ut både till Syncentraler och ögonmottagningar/sjukhus liksom det nödvändiga med lokal initiativkraft inskräps.

Att, både med den kommande RP-boken och/eller med fysisk närvaro, kunna nå ut till/involveras i universitets- och högskoleutbildningar som tar upp fysiska/psykiska funktionshinder, är ett annat förslag.

Mitt livs första RP-föreningsaktivitet är över. Den stora bussen har avrest, och solen lyser ännu när vi sätter oss på tåget hemåt. Jag har träffat många nya människor, och insett att retinitiker är människor som alla andra. Det ska nog bli bra, det här med RP och RP-folk trots allt, tänker jag. Så enkelt ska föreningen inte slippa undan mig. Och min granne H vet nu vad RP står för. RP i och för framtiden.

Hur ser du egentligen?

av Susanne Mirshahi

På detta tema talade Kristina Eriksson i samband med RP-föreningens årsmöteshelg. Kristina Eriksson är ögonläkare och har jobbat på Lundby sjukhus i Göteborg men kallar sig sedan årsskiftet "glad pensionär". Hon har också jobbat i många år på Syncentralen i Göteborg.

Kristina berättade om vad RP är och beskrev vad det egentligen är som händer i ögat på ett mycket pedagogiskt sätt. RP är ju en näthinnesjukdom. I näthinnan finns tappar och stavar. Vid en klassisk RP är det stavarna som drabbas först. Kristina liknade stavarna vid en färdigskivad prickig korv. På skivornas yta sitter synpurpurmolekyler vilka reagerar när de träffas av ljus och för vidare synintrycket i form av en elektrisk impuls.

När impulsen gått iväg är synpurpurmolekylen förbrukad och äts upp av celler i pigmentepitellagret. Toppen försvinner alltså med en skiva i taget och i samma takt byggs tapparna på från botten. Vid RP är dock denna balans mellan celldöd och celltillväxt rubbad och pigmentepitelcellagret hinner inte med att ta hand om alla nedbrytningsprodukterna från stavarna.

Det blir en ansamling av nedbrytningsprodukter och pigmentepitelceller dör och därmed även stavar och tappar, eftersom de är beroende av kontakt med pigmentepitelcellerna. Tapparna och stavarna dör med synfältsbortfall som följd och på näthinnan ses en begynnande pigmentering.

Efter denna genomgång av vad det är som händer rent fysiologiskt i ögat vid RP så gick Kristina in på olika undersökningsmetoder som man använder vid utredning av RP.

En ögonbottenundersökning ingår alltid i en RP-utredning. Ögonbotten får ofta ett typiskt utseende med mycket pigmenteringar och smala kärl. Kärlen som ska försörja näthinnan behöver inte längre vara så tjocka då de inte har så mycket fungerande näthinna kvar att försörja med näring.

Dock visade Kristina exempel på att det inte alltid finns en tydlig koppling mellan hur ögonbotten ser ut och hur personen egentligen ser. En ögonbotten kan se relativt normal ut trots att personen nästan är blind. Hos sådana patienter kan man istället med hjälp av ERG (elektroretinografi) visa på en kraftig synpåverkan.

En person kan också ha en kraftigt pigmenterad näthinna men ändå se med hyfsad synskärpa.

Detta visar på svårigheten att enbart utifrån några få undersökningsfynd uttala sig om hur personen egentligen ser och vilket synfunktionshinder personen har.

En synfältsundersökning ingår givetvis också i undersökningsarsenalen. En Goldmanperimetri är "State of the art" eftersom man då undersöker hela synfältet. Det finns numera också datorbaserad synfältsmätning. Denna typ av synfältsmätning ger ytterligare information om känsligheten i syncellerna, men nackdelen är att man

endast mäter det centrala synfältet upp till 30 grader och man får sålunda inte med eventuella perifera synfältsrester.

En Goldmanperimetri görs genom att olika ljuspunkter visas i en halvglob. Punkterna visas genom att undersökaren för en prick med olika ljusstyrka och storlek från periferin in mot centrum i halvgloben och den som undersöks meddelar när han/hon ser ljuspunkten. Synfältet visas sedan som en figur som visar hur långt ut från centrum varje ljusstimuli ses. Tre olika ljusstyrkor ger hos en person med normal syn tre ringar nära intill varandra, cirka 70 grader från centrum i alla riktningar.

Vid en typisk RP ses synfältsbortfallet först som ett ringformat område i mittperiferin. Senare i sjukdomsförloppet sprider sig bortfallet mot periferin och slutligen kvarstår endast ett litet centralt synfält. Förändringarna sker bilateralt, dvs synfälten förändras i ungefär samma grad på båda ögon.

Detta förlopp är det vanligaste hos personer med RP. Andra former av RP kan innebära att synskärpan och det centrala synfältet påverkas innan det perifera synfältet börjar försvinna. RP är ju inte en enhetlig sjukdom utan egentligen en beteckning på en grupp sjukdomar vars förlopp kan variera.

Kristina Eriksson har bland annat intresserat sig för kopplingen mellan objektiva undersökningsfynd och det synhandikapp som personen har. För att få full förståelse för RP räcker det inte med att mäta objektivt hur sjukdomen yttrar sig utan även att

försöka förstå hur synskadan påverkar personen i det dagliga livet och därmed vilket funktionshinder det ger.

Kan man överhuvudtaget ha fixa gränser för vad som ska räknas som ett synfunktionshinder?

Är det alltid rättvisande att ha en viss synskärpegräns för vad som räknas som funktionshinder – visus max 0,3 med bästa glasögonkorrektur? Eller att ha en läsförmåga > 8 p? Eller ett synfältsbortfall av en viss grad?

För personer med RP är det så individuellt vad som innebär ett funktionshinder och det är också väldigt situationsbundet. I en situation i en viss miljö kan retinitikern klara sig utmärkt medan i en annan okänd miljö med sämre belysning kanske inte personen klarar sig alls på egen hand. Hur ska man få någon annan att förstå denna problematik när man som retinitiker kanske inte ens förstår det själv?

Kristina berättade om en undersökning hon gjorde för några år sedan där hon frågade ut ett antal personer i olika fas av RP, glaukom resp makuladegeneration om hur de upplevde sina synproblem. Syftet var att komma fram till när personer med dessa ögonsjukdomar får funktionshinder vid olika aktivitet, om det är möjligt att känna igen detta stadium vid en ögonundersökning samt vad som främst är kopplat till funktionshinder – synskärpan, synfältet eller synliga förändringar i ögonbotten. I RP-gruppen ingick 43 personer i blandade åldrar.

Personerna undersöktes med ögonbottenundersökning, synskärpa, synfält, ögonbottenfoto och fick sedan svara på frågor hur de själva skattade sitt funktionshinder i olika situationer och miljöer. Kristina sammanfattade kort resultaten vilka visade att objektiva mätmetoder kan vara svårtolkade hos patienter med RP om man inte är väl insatt i vad denna sjukdom innebär.

Det är viktigt att personer som skriver och tolkar intyg får förståelse för att man t ex kan sakna ledsyn trots att synskärpan kan ligga på 1.0.

Gemensamt för nästan alla retinitiker i undersökningen var också att synförmågan var mycket beroende av rätt ljusförhållanden.

Denna undersökning finns att hitta på nätet (<http://www.hi.se/Global/Dokument/Syntes/07332-pdf-RP.pdf>) och ger mycket intressant och initierad läsning om RP, både om vad som händer i ögat och hur detta påverkar synfunktionen.

VM för synskadade

av Karl-Fredrik Ahlmark

Henrik Rüffel har just avslutat ett av sina dagliga träningspass när jag når honom på telefon. Som en person som lever sitt liv enligt principen ”bättre undertränad än övertränad” känner jag mig lite underlägsen. Det är ju trots allt så att Henrik är Sveriges främste synskadade långdistanslöpare.

Henrik är nyss hemkommen från Turkiet. Där gick det också bra. World Games för synskadade idrottare ägde rum mellan den 1 och 9 april. Spelen anordnas vart fjärde år och över tusen deltagare från hela världen utmanar varandra och sig själva i en dryg handfull olika idrotter, allt från friidrott till judo, schack, simning, fotboll och goalball.

Den svenska truppen bestod av drygt 20 deltagare plus ledare och ledsagare. Henrik sprang 10 000 meter. Han kom sju i loppet och även om han säger att placeringen är helt okej är han besviken över tiden. Fast det finns förklaringar till det. Organisationen av tävlingarna löpte inte på idealiskt och en schemaändring påverkade förberedelserna negativt.

Tanken var att loppet skulle genomföras torsdag 7 april och måndag kväll körde Henrik ett hårt sista träningspass med torsdagen i sikte.

Därefter fick han och de andra plötsligt besked om att loppet skulle tidigareläggas till onsdag, vilket självklart påverkade tiderna.

Det var första gången i Turkiet för Henrik. Dessvärre erbjöds inte så goda möjligheter att se så mycket vid sidan av tävlingarna och inte ens de andra tävlingarna var enkla att följa för honom och de andra. Logistiskt var det en till tre timmars bussresa till tävlingsarenorna, vilket begränsade utrymmet att vid sidan av sin egen insats följa de andra.

Det blev lite som att vara i en turistbubbla. Men bara några minuters löpning från hotellet gav en annan bild av Turkiet än den turistiga och medelhavspolerade miljonstaden Antalya - en primitiv landsbygd med hönor springande runt benen och öppna eldstäder i boningshusen.

Turkiet är ju ett kontrasternas land. Landsfadern, Kemal Atatürk, grundare av det moderna Turkiet och president med delvis ifrågasatta metoder, öppnade upp det kulturella rummet på 1920-talet och uppmuntrade också de unga att ägna sig åt lek och idrott. 19 maj är en nationell helgdag - the "Commemoration of Atatürk, Youth and Sports Day" - då folk ägnar sig åt fysisk rekreation och föregås av ett tio dagars långt maraton. Unga turkiska löpare löper med den turkiska flaggan från Samsun, där Atatürk inledde frihetskriget mot grekerna 1919 just den 19 maj, till Ankara, där flaggan mottas av Turkiets president och alla gläds över att vara just turkar.

Fast allt i Turkiet och i Henriks liv kretsar inte kring långdistanslöpning. Idag har han kört cykelträning. Fokus ligger på en världscuptävling i tempo i Segovia, Spanien i juni, där han hoppas kunna kvalificera sig till VM i Danmark i höst. Cykel var något han började med så sent som förra året. Som synskadad cyklist kör man tandem, med enda begränsningen att den seende som man cyklar tillsammans med inte får ha haft proffslicens de senaste tre åren. Henriks partner i detta samarbete tillhör dock Sverigeeliten, så detta ska nog gå alldeles utmärkt för honom.

Som det brukar göra.

Men även om cykelträningen prioriteras i den närmaste framtiden, har Henrik också uppsatta mål med löpningen. Det är inte lätt att släppa saker som man har hållit på med sedan tolv års ålder.

A-kvalgränsen till Paralympics i London nästa år är 2 timmar och 55 minuter. Med tanke på att Henriks rekord som synskadad maratonlöpare är 2.53 ligger tiden så klart inom räckhåll. Nu gäller det bara att finna ett maratonlopp som går på en relativt "snabb" bana där kvattiden kan säkras. Frankfurt maraton i oktober är ett alternativ. Sedan blir det till att växla till sig brittisk valuta (pundet är billigt nu) inför Londonresan nästa år. För självklart blir det av.

Vad är RP-listan?

RP-listan är vår elektroniska diskussionslista. Du anmäler dig till vår diskussionslista genom att sända ett "tomt" mail till: [rp-subscribe\(snabel-a\)smartlist.nu](mailto:rp-subscribe(snabel-a)smartlist.nu).

Du får då ett svarsmail med anvisningar. När du sedan sänder inlägg till listan använder du adressen [rp\(snabel-a\)smartlist.nu](mailto:rp(snabel-a)smartlist.nu).

Du är välkommen att kommentera tidningens innehåll eller ta upp helt nya ämnen.

Du kan göra det direkt på RP-listan eller genom att sända ditt bidrag per post till Retinanytt, Box 4903, 116 94 Stockholm.

Genterapiförsök godkända

Källa Oxford Biomedica, översatt av Bengt Vilhelmson

Oxford BioMedica tillkännager att den amerikanska läkemedelsmyndigheten FDA har godkänt att kliniska genterapiförsök nu kan påbörjas med StarGen. StarGen är en genterapimetod som utvecklats genom att använda företagets teknologi med lentivirus. Oxford BioMedica ska värva upp till 28 patienter med Stargardts sjukdom i den internationella studien som förväntas starta under andra kvartalet i år.

Företaget har redan påbörjat kliniska försök på våt åldersrelaterad makuladegeneration. Namnet på den metoden är RetinoStat. Närmast på tur att godkännas för nya försök är UshStat som är en behandling för Ushers syndrom 1B.

Stargardts sjukdom orsakas av en mutation i den så kallade ABCR-genen. Mutationen leder till att fotoreceptorer i näthinnan bryts ned. StarGen använder

lentivirus för att leverera en frisk version av ABCR-genen.

Det finns ännu inga godkända behandlingar tillgängliga för sjukdomen. Tre dosnivåer ska testas när metoden utvärderas för bland annat säkerhet och hur den tolereras.

I USA kommer studien ledas av dr Peter Francis vid Oregon Health and Science University. I Frankrike kommer professor Jose-Alain Sahel vid Centre Hospitalier Nationale D'Ophthalmologie des Quinze-Vingts i Paris leda studierna. StarGen har fått så kallad sär-läkemedelsstatus av myndigheter i USA och Europa. Detta innebär att olika former av stöd ges till utvecklingen så att det blir lönsamt att ta fram terapin trots att det rör sig om en liten patientgrupp.

Argus II - en konstgjord näthinna

av Susanne Mirshahi

Ett företag som heter Second Sight tillverkar ett implantat som kan återställa en del av synen hos personer med avancerade näthinne-degenerationer, t ex Retinitis Pigmentosa. Företaget har nu fått ett s.k. CE-godkännande inom Europa, vilket innebär att företaget kan producera och sälja detta inom Europa, vilket är ett stort framsteg.

Implantatet kallas Argus II retinalprotes och det kan sägas vara en form av konstgjord näthinna.

Den konstgjorda näthinnan är testad i en klinisk studie omfattande mer än 30 personer där produktens effekt och säkerhet utvärderats och ligger till

grund för detta godkännande.

Den konstgjorda näthinnan har testats på personer som varit helt blinda och dessa har med hjälp av implantatet kunnat se stora bokstäver och kunnat

lokalisera dörrar och fönster, följa linjer etc. Någon patient kunde till och med läsa korta ord med stora bokstäver.

Den konstgjorda näthinnan fungerar så att en liten digitalkamera i personens glasögon registrerar bilder som sedan sänds till en videoprocessor. Där processas bilderna och omvandlas till elektriska impulser som representerar olika mönster av ljus och mörker. Impulserna går sedan till en radiosändare på glasögonen som sänder impulserna vidare trådlöst till en radiomottagare precis under huden vid ögat. Denna mottagare skickar i sin tur vidare impulserna via en mycket tunn inopererad kabel till implantatet på näthinnan. Implantatet består av 60 elektroder.

Elektroderna stimuleras på det sätt som annars friska synceller skulle ha stimulerats och impulsen går sedan vidare på normalt sätt via synnerven till hjärnan för att tolkas. Hjärnan uppfattar ett mönster av ljus och mörker.

I början kan det vara svårt att tolka synintrycken men efter ett tag lär sig personen tolka mönstren och han/hon kan alltså återfå en viss funktionell syn.

Argus II finns tillgängligt på några kliniker i Europa: Moorfields Eye Hospital i London, Manchester Royal Eye Hospital, Hôpital Quinze-Vingt i Paris och Hôpitaux Universitaires de Genève i Genève. Implantatet är ganska dyrt och företaget räknar med en kostnad runt 800 000 kronor för protes, operationen och sjukhusvistelsen.

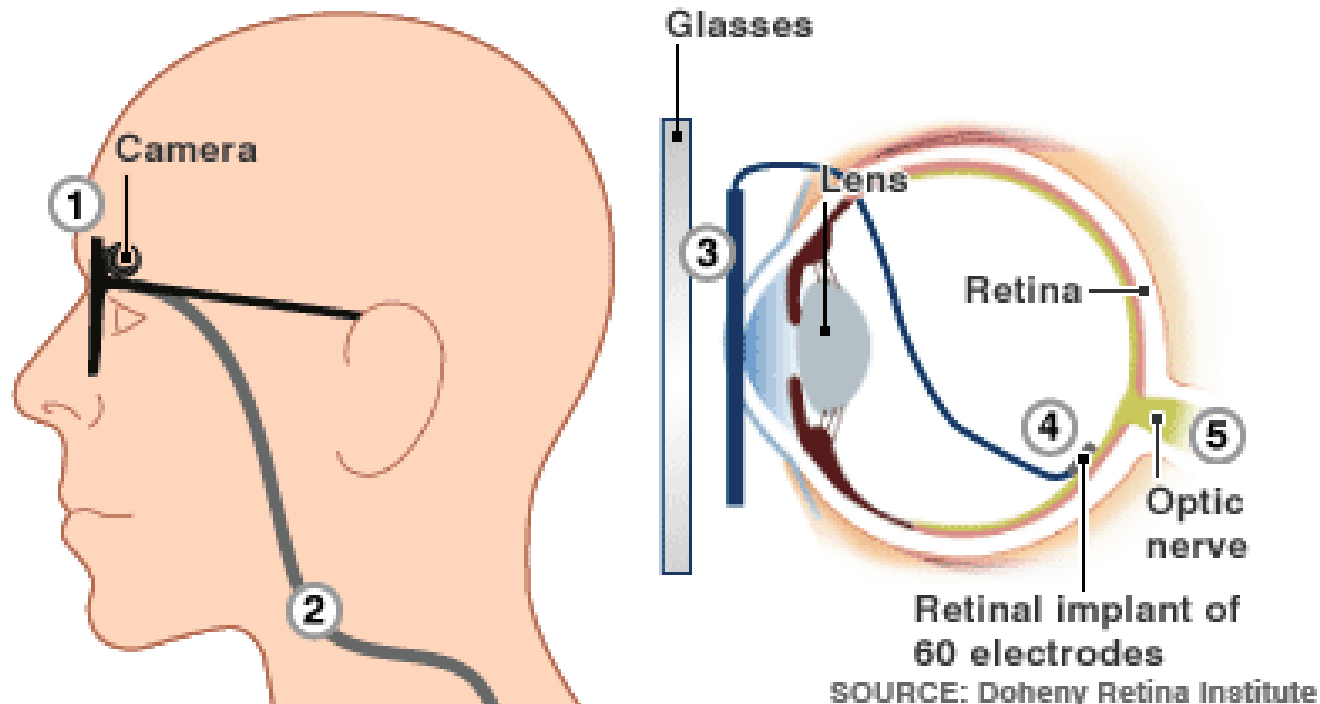
Dock är det i nuläget inte klart om något lands sjukförsäkring kommer att ersätta kostnaden. Implantatet är inte godkänt för försäljning i USA, men företaget hoppas på godkännande under nästa år.

Planer finns också för en nästa generations retinalprotes och skillnaden är att det blir fler elektroder som implanteras, cirka 1000 elektroder jämfört med nuvarande 60. (För att få lite perspektiv kan nämnas att antalet elektroder ändå är ganska litet jämfört med de ca 100 miljoner fotoreceptorer som finns på en frisk näthinna.)

Namnet Argus kommer för övrigt från den grekiska mytologin där Argus var en jätte med hundra ögon av vilka alltid några vakade. Jätten såg med andra ord precis allt.

Lika bra syn som jätten Argus hade kan man nog dessvärre inte förvänta sig av Argus II. Men trots att Argus II endast kunnat ge en mycket begränsad syn är det ett mycket intressant och hoppingivande steg på vägen till att ge personer med RP sin syn åter på konstgjord väg.

Det blir spännande att följa utvecklingen för Argus II, III osv.

Funktionärsförteckning 2011

Styrelse

Ordförande: Henrik Rüffel, tfn: 08-405 60 89 (arb), henrik(snabel-a)srpf.a.se

Kassör & vice ordf: Laurence Westerlund, tfn: 08-717 45 33, laurence(snabel-a)srpf.a.se

Ledamot: Anita Andersson, tfn: 08-34 05 28, anita(snabel-a)srpf.a.se

Ledamot: Lars Bergqvist, tfn: 040-26 45 99, lars(snabel-a)srpf.a.se

Ledamot: Caisa Ramshage, tfn: 08-644 79 91, caisa(snabel-a)srpf.a.se

Ledamot: Anita Öhrum, anitao(snabel-a)srpf.a.se

Ledamot: Oscar Persson, tfn: 0703-133737, oscar(snabel-a)srpf.a.se

Ersättare: Leif Pehrson, tfn: 08-514 302 21, leif(snabel-a)srpf.a.se

Ersättare: Thomas Rönnberg, tfn: 08-734 93 71, thomas(snabel-a)srpf.a.se

Ersättare: Tina Kärrberg, tina(snabel-a)srpf.a.se

Ersättare: Susanne Mirshahi, tfn: 0730-68 17 00, susanne(snabel-a)srpf.a.se

Revisorer

Revisor: Rudi Hedvall, tfn: 08-702 04 04 Revisor: Björn Johannisson, tfn: 08-715 02 16
Ersättare: Tony Lindlöf, tfn: 08-766 48 66

Valberedning

Sammanställande: Göran Westerberg, tfn: 08-642 89 25, goran(snabel-a)srpf.a.se

Ledamot: Anne-Marie Freij, 042-21 71 24, amfreij(snabel-a)gmail.com

Ledamot: Helena Lovén, tfn: 08-767 80 57

Returadress: Svenska RP-föreningen
Box 4903
116 94 STOCKHOLM

B

Porto betalt
Porto Payé
Sverige

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING. Vid definitiv

Återsändes därför att

- adressaten är okänd
- adressaten har avlidit
- adressaten har flyttat, ny adress på framsida

På gång

2011-09-06

RP-pub, Café Java, Gotlandsgatan 44, Stockholm. Program kommer senare

2011-10-04

RP-pub, Café Java, Gotlandsgatan 44, Stockholm. Program kommer senare

2011-10-29 - 2011-10-30

RP-föreningen planerar en ny anhörighelg. Kursen riktar sig både till Retinitiker och anhöriga från 18 år och uppåt. Vi kommer att hålla till på Hagabergs folkhögskola, Södertälje. Mer information kommer att publiceras fortlöpande.

2011-11-01

RP-pub, Café Java, Gotlandsgatan 44, Stockholm. Program kommer senare

2011-11-12 - 2011-11-13

Höstmöte, preliminärbokad Alvesta

2011-12-06

RP-pub, Café Java, Gotlandsgatan 44, Stockholm. Program kommer senare

RP-grupp i Väst

I Göteborg med omnejd finns en lokal RP-grupp som träffats några gånger hittills och träffar med olika teman planeras även för hösten 2011. Datum och tema är dock inte klart än. För intresseanmälan och frågor - kontakta gärna Susanne Mirshahi, tel 0730 - 68 17 00 eller maila susanne(snabel-a)srpf.a.se.

RP-grupp i Skåne

Planering pågår för RP-träffar i Skåne till hösten. Är du intresserad hör av dig till Anne-Marie Freij på 042-21 71 24 eller amfreij(snabel-a)gmail.com.